

Paweł Pindera, Agata Pindera, Michał Ciepły

Zastosowanie internetu w oświacie

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (24-25), 91-96

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Paweł Pindera, Agata Pindera, Michał Ciepły

Zastosowanie internetu w oświacie

Dobłą i popularną formą dostępu do zasobów informacyjnych Internetu jest globalna sieć *World Wide Web*. Określana też skrótem *www* i nazywana obrazowo światową pajęczyną informacyjną. Strony internetowe udostępniają informacje różnych typów - tekst, grafikę, dźwięk, bazy danych, pliki binarne, sesje telnetowe. Nikt nie zna dokładniej ilości stron *www* dostępnych za pośrednictwem Internetu. Ocenia się, że jest ich co najmniej kilkaset milionów. Bardzo popularne i często odwiedzane są portale wielotematyczne, np. Wirtualna Polska www.wp.pl, Onet www.onet.pl, Interia www.wp.pl i inne.

Sposób wyszukiwania informacji w Internecie zależy od tego, co chcemy znaleźć. Sieciowe narzędzie wyszukiujące można podzielić na trzy podstawowe typy: wyszukiwarki, agenci wyszukiujący (specjalne programy wyszukiujące) oraz katalogi stron *www*. Najpopularniejszym z nich to wyszukiwarki *www* (ang. search engine). Jeżeli chcemy znaleźć informacje na jakiś konkretny temat, możemy w odpowiednim okienku którejś z wyszukiwarek wpisać słowo kluczowe lub poszukiwany termin. Po kilku sekundach otrzymamy rezultaty w postaci listy związanych z zapytaniem dokumentów. Wyszukiwarki oferują rozbudowane możliwości wyszukiwawcze. Niektóre z przydatnych adresów to: Yahoo www.yahoo.com, InfoSeek www.infoseek.com czy Google www.google.com.

Poczta elektroniczna e-mail jest najpopularniejszą usługą internetową. Zrewolucjonizowała sposób nawiązywania i utrzymywania kontaktów. Największymi zaletami poczty elektronicznej są szybkość dostarczania informacji i wygoda (np. nie trzeba naklejać znaczka i iść na pocztę). Zastąpienie tradycyjnej poczty i faksu to nie ostatni atut listów elektronicznych. Do przesyłki można dołączyć dowolny plik komputerowy (np. muzyczny, fotograficzny czy audiowizualny) i wysłać o dowolnej porze w dowolne miejsce na świecie.

Obok poczty elektronicznej można komunikować się w Internecie za pomocą różnego rodzaju czatów (ang. chat room). Synchroniczne formy komunikowania przez Internet są często wykorzystywane przez nauczycieli do prowadzenia konsultacji jak również do innych form edukacji wirtualnej.

Nauczyciel może wykorzystywać wiadomości internetowe do projektowania własnego warsztatu pracy. W sieci istnieje wiele adresów, zawierających przy-

kładowe konspekty zajęć, ale wiele innych przydatnych informacji z zakresu metodyki, psychologii, pedagogiki, prawa oświatowego i socjologii. Przykładowe przydatne adresy www dla nauczycieli to:

- www.eduseek.pl (portal edukacyjny podzielony na trzy części: dla uczniów, rodziców i nauczycieli, treści dydaktyczne uporządkowano według przedmiotów szkolnych, portal zawiera katalog stron edukacyjnych, forum dyskusyjne, porady prawne, informacje o kursach i szkoleniach oraz mnóstwo pomocy dydaktycznych),
- www.eduforum.pl (portal edukacyjny zawierający m.in. ciekawe artykuły i opracowania, aktualności oświatowe, katalog stron www, forum dyskusyjne, przykładowe konspekty z różnych przedmiotów, oferty pracy, do ściągnięcia programy komputerowe przydatne w pracy na lekcjach),
- www.profesor.pl (serwis oferujący aktualności oświatowe, materiały dydaktyczne dla nauczycieli, katalog stron www, porady oraz forum dyskusyjne),
- www.klasa.pl (internetowy portal edukacyjny związany z nauczaniem matematyki dla nauczycieli, uczniów i rodziców),
- www.interklasa.pl (portal zawierający stale aktualizowany katalog polskich zasobów edukacyjnych w sieci, strony www wszystkich szkół biorących udział w programie Interkl@sa, skrzynki pocztowe uczniów i nauczycieli),
- www.ipe.pl (Internetowy Publikator Edukacyjny, który zawiera m.in. szereg publikacji nauczycieli, wiadomości związane z awansem zawodowym nauczyciela w aspekcie prawnym i wzory wniosków, forum dyskusyjne),
- www.oswiata.org.pl (strona zawierająca m.in. informacje z instytucji oświatowych, zagadnienia związane z doskonaleniem zawodowym, materiały dydaktyczne, forum dyskusyjne),
- www.edu.com.pl (Internetowe Centrum Informacji Edukacyjnej zawierające aktualności edukacyjne, internetową bazę szkół, giełdę podręczników i książek),
- www.wpn.pl (Wirtualny Pokój Nauczycielski).

Uwzględnienie jakiegokolwiek nowości w kształceniu (np. nowej dziedziny nauczania lub tylko pomocy dydaktycznej) wymaga poczynienia pewnych zmian przystosowawczych w miejscu, gdzie ta nowość ma się pojawić. Odnosi się to oczywiście nie tylko do edukacji. Taką nowością ostatniej dekady ubiegłego wieku jest *technologia informacyjna i komunikacyjna (TIK)*. Głównymi składnikami tych technologii są multimedia i sieć Internet. Propozycja dla tych składników w edukacji powinna uwzględniać następujące, występujące cyklicznie, trzy etapy:

- „określenie i zaprojektowanie miejsca dla multimediów w toku nauczania (w programach nauczania, w scenariuszach zajęć, w podręcznikach i w innych materiałach edukacyjnych),

- dostosowanie sposobu (metodyki) nauczania wspomaganego i wzbogacanego multimediami oraz wprowadzanie zmian w organizacji procesu edukacyjnego,
- ocenę (ewaluację) wpływu multimediiów na osiągnięcia uczniów”¹

W Polsce ostatnie lata to okres reformy naszego systemu edukacji. Jedno z ogólnych zadań zreformowanej szkoły, zapisane w „Podstawie programowej” brzmi: „nauczyciele stwarzają warunki do nabywania (...) umiejętności: poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną (TI)”² W procesie kształcenia przewidziano wydzielone zajęcia informatyczne i ścieżkę edukacyjną ‘Edukacja czytelnicza i medialna’. W podstawach programowych większości przedmiotów znalazły się odniesienia do stosowania TI i multimediiów.³

We współczesnej szkole ważne miejsce zajmuje nauczanie czynnościowe, w którym poznawanie możliwości komputerów, Internetu i technologii informacyjnej odbywa się poprzez pryzmat potrzeb związanych z rozwiązywaniem problemów stawianych uczniom. Poszukują oni najlepszych metod rozwiązania, mając do swojej dyspozycji cały arsenał poznawanych środków, narzędzi i metod technologii informacyjnej.

Z punktu widzenia nowych wymagań i zadań stawianych w szkole można wymienić następujące sposoby wykorzystania komputera w nauczaniu:

- komputer jako nauczyciel,
- komputer jako narzędzie,
- komputer jako uczeń.⁴

Wykorzystanie komputerów w szkołach może odbywać się co najmniej w dwojaki sposób:

- przez uczenie obsługi korzystania z gotowych programów (alfabetyzacja komputerowa),
- przez korzystanie z komputerów do wspomaganie procesu edukacyjnego.⁵

Drugi sposób wydaje być się o wiele ważniejszy, mając na uwadze cechy współczesnego świata i społeczeństwa informacyjnego. W kształceniu uczniów przewiduje się zajęcia związane z technologią informatyczną. Cele przedmiotu związanego z wychowaniem informatycznym i technicznym w szkole podstawo-

¹ M. Sysło, Multimedia w edukacji. Wskazania unijne i przykłady dobrej praktyki, [W:] W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), Media i edukacja w dobie integracji, Poznań 2002, s. 172.

² M. Sysło, Multimedia w edukacji. Wskazania unijne i przykłady dobrej praktyki, [W:] W. Strykowski, W. Skrzydlewski (red.), Media i edukacja w dobie integracji, Poznań 2002, s. 173.

³ Tamże, s. 173.

⁴ S. Juszczyk, W. Zając, Komputerowa edukacja uczniów z zaburzeniami w czytaniu i pisaniu, Katowice 1997, s. 15.

⁵ Tamże.

wej powinny zapewnić: a) w obszarze teoretycznym, pogłębienie wiedzy z zakresu informacji: pojęcia informatyczne i techniczne; b) w obszarze praktycznym, opanowanie przez uczniów czynności o charakterze informatycznym: umiejętności pracy z komputerem, nabycie przez uczniów umiejętności wykorzystania komputera, poznanie zasad pracy z informacją, poznanie podstawowych wiadomości o informacji technicznej.⁶

Pod wieloma względami zastosowanie Internetu i technik komputerowych w nauczaniu szkolnym stwarza wiele szans. Nowe technologie, jako narzędzia edukacji dzieci i młodzieży, umożliwiają zaprojektowanie indywidualnego przebiegu nauki, który każdy uczeń może dostosować do swojego rytmu. Oferuje również nauczycielom możliwość łatwiejszego organizowania nauczania w klasach o różnym poziomie. Zastosowanie nowoczesnych technologii stanowi niejednokrotnie skuteczny środek walki z niepowodzeniami szkolnymi. Zaobserwowano bowiem, że uczniowie, którzy doświadczają trudności w tradycyjnym systemie, mają większą motywację, gdy zaczynają posługiwać się tymi technologiami.

Rola nauczyciela na przestrzeni dziejów podlegała przemianom. Kluczową postacią w realizacji zadań edukacyjnych jest nauczyciel. Rozwój Internetu i nowoczesnych technik komputerowych nie pomniejsza roli nauczyciela. Główne przesunięcie w pracy nauczyciela polega teraz na przejściu od nauczania kierowanego przez niego ku kształceniu z uczniem w roli głównej. Warto podkreślić, że integracja Internetu i technik komputerowych z edukacją i szkoleniami oznacza również, że ta technologia będzie pośredniczyć nie tylko w przekazywaniu wiedzy i umiejętności, ale również w kontaktach międzyludzkich. Współczesne technologie informatyczne umożliwiają kontakt z nauczycielem, doradcą lub instruktorem nawet na bardzo duże odległości. Tak więc, nauczyciel powinien przyjąć postawę otwartą na nowości w technologii kształcenia i próbować rewidować swoją praktykę.⁷

Wykorzystanie technik komputerowych w edukacji szkolnej powinno zwiększyć efektywność działań edukacyjnych nauczyciela oraz zapewnić indywidualizację nauczania.

Zastosowanie Internetu w szkole powinno integrować trzy aspekty związane z traktowaniem sieci jako:

- środka nauczania,
- tematu nauczania,
- pomocy w przygotowywaniu lekcji.

⁶ B. Siemienicki, Multimedia w edukacji. Zarys koncepcji edukacji w szkole podstawowej, [W:] W. Strykowski, Media a edukacja, Poznań 1997, s. 487-488.

⁷ M. Sysło, Multimedia..., s. 180.

Internet może być więc wykorzystywany w szkole jako środek do komunikowania się uczniów, zdobywania i wymieniaania informacji. Jest wówczas środkiem nauczania.

Po wprowadzeniu do szkoły komputerów w programach nauczania, najpierw pojawiają się zajęcia o komputerach, czyli komputer i Internet są tematem nauczania. Ważniejsze i trudniejsze jest jednak traktowanie komputera nie jako przedmiotu, ale przede wszystkim jako pomocy dydaktycznej w kształceniu ogólnym. Za pomocą metod i środków technologii informacyjnej można bowiem wzbogacić tradycyjne treści nauczania oraz przekazywać nowe treści i umiejętności, których inaczej nie można zrealizować. Rozwój Internetu spowodował powstanie narzędzi, które można potencjalnie wykorzystać w klasie asynchronicznie i w zdalnym nauczaniu. Przykładami tych możliwości Internetu, są zarówno poczta elektroniczna, jak i formy dyskusyjne oraz sieć stron www.

W sieci, nauczyciele mogą znaleźć wiele portali stworzonych z myślą o edukacji uczniów. Niektóre przydatne adresy to:

- www.alik.pl (dziecięcy portal internetowy dla dzieci w wieku od 4 do 12 lat, zawartość stron została dostosowana do wieku dzieci, portal zawiera kolorowe rysunki, animacje, gry i ciekawe teksty, twórcy portalu chcą przybliżyć dzieciom działanie Internetu i możliwości jego wykorzystywania),
- www.bajecznik.pl (dzieci i nauczyciele przygotowujący lekcje mogą tu znaleźć polskie bajki i kołysanki, nierzadko dawno zapomniane, w portalu opublikowano wiele piosenek, wierszyków, zabaw i rymowanek),
- www.dzieci.best.pl (strona została podzielona na dwie części: pierwsza przeznaczona dla rodziców - są tu zamieszczone ciekawe artykuły, kącik „Trudne pytania”, forum dyskusyjne itp.; druga część jest dla dzieci - mogą one znaleźć tu galerie prac, wiersze, opowiadania, bajki oraz gry i zabawy),
- www.dzieci.wp.pl (strona zawiera komiksy, opowiadania, wiersze, mnóstwo ciekawych gier i zabaw, m.in. kolorowanki, puzzle, labirynty; można także wysłać internetową kartkę do znajomych),
- www.zabawy.pl (portal zawierający ogromny wybór gier i zabaw edukacyjnych),
- www.misie.com.pl (dzieci znajdą tu wspaniałe gry i zabawy, a także wierszyki, kolorowe bajki, kartki, konkursy i wiele innych atrakcji),
- www.wyspa.interia.pl (ten portal również zawiera bajki, wierszyki, opowiadania o zwierzętach i roślinach, ciekawe wiadomości o przyrodzie i kulturze a także gry i układanki),
- www.urwisy.pl (strona mieści wiele ciekawych informacji o dzieciach oraz o bieżących wydarzeniach, działa we współpracy z „Małym Przewodnikiem Katolickim”),

- www.dolinka.szkolna.net (serwis internetowy dla dzieci z wieloma informacjami z różnorodnych dziedzin: techniki, rozrywki, sportu, edukacji, przyrody, turystyki, zdrowia oraz kultury, serwis zawiera także zabawy i konkursy).

Bibliografia:

1. Bozyk A., Gołębiowska E., Gregorczyk G., Zaremba P., Komputer w pracy z dzieckiem. Poradnik dla nauczycieli, rodziców i starszego rodzeństwa. Warszawa 1996.
2. Ćwiek M., Uzależnienie od komputera i Internetu, „Nowe w Szkole”, 2003, nr 7-8.
3. Delors J. (red.), Edukacja jest w niej ukryty skarb. Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do Spraw Edukacji dla XXI wieku, UNESCO 1996.
4. Juszczyk S., Zajac W., Komputerowa edukacja uczniów z zaburzeniami w czytaniu i pisaniu, Katowice 1997.
5. Nicholas D., Ocena potrzeb informacyjnych w dobie Internetu: idee, metody, środki, Warszawa 2001.
6. Siemieniecki B., Multimedia w edukacji - zarys koncepcji edukacji w szkole podstawowej. [w:] W. Strykowski (red.), Media a edukacja, Poznań 1997.
7. Susło W., Edukacja na odległość - analiza krytyczna. [w:] Z. Połozszyński, A. Patryna (red.), Komputer - współczesne narzędzie pracy nauczyciela, Słupsk 2003.

Summary:

The authors of the article presented different possibilities of using the Internet and its development in Poland and all over the world. In realization of education works the main important character is a teacher. Using computers in school education should increase effects of education.